

SZAKDOLGOZAT

Stieber Anett

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus Hulladékkezelési és -
hasznosítási szakmérnök

A KITERJESZTETT GYÁRTÓI FELELŐSSÉGI RENDSZER
BEVEZETÉSE MAGYARORSZÁGON

Belső konzulens:	dr. Aleksza László egyetemi docens
Belső konzulens intézete/tanszéke:	Környezettudományi Intézet
Külső konzulens:	Stieber Attila környezetvédelmi termékfejlesztési tanácsadó
Készítette:	Stieber Anett I3IU8E

Gödöllő – Miskolc
2024

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	2
2. Szakirodalmi áttekintés	6
2.1. A körforgásos gazdaság.....	6
2.2 Jogsabályi áttekintés	10
2.2.1 2011. évi LXXXV. törvény a környezetvédelmi termékdíjról.....	11
2.2.2 80/2023. (III. 14.) Korm. rendelet a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer működésének részletes szabályairól	14
3. Vizsgálatok és tapasztalatok.....	17
3.1. A termékdíjtörvény és ez EPR rendelet összehasonlítása	17
3.2. Az EPR rendszer előnyei és hátrányai	23
4. Következtetések és javaslatok	27
5. Összefoglalás	29
6. Köszönetnyilvánítás	30
7. Irodalomjegyzék	31
8. Nyilatkozatok.....	344

1. Bevezetés

Korunk egyik legnagyobb problémája a nagy mennyiségű, illetve nem megfelelően kezelt hulladék kérdése. Az elmúlt évtizedekben ugyanis megsokszorozódott a háztartások, intézmények és az ipar által együttesen termelt hulladék mennyisége. Mind az ipari, mind pedig a háztartási hulladék jelentős része sajnos még mindig nem kerül vissza az anyag körforgásba, újrahasználat vagy újrafeldolgozás, esetleg energetikai hasznosítás hiányában viszont jelentős terhelést jelent a természetnek, ezzel veszélyeztetve mindannyiunk jövőjét. A körforgásos gazdasági modellben minden nem megújuló anyag zárt körben kering. A körforgásos gazdaságban ideális esetben a keletkező hulladék több mint a fele hasznosul, másodlagos nyersanyagként visszakerül az ipari termelésbe. ([http 1](http://1))

Az Európai Unió hulladékpolitikájának meghatározó iránya, hogy az egyes termékek életciklusa végén szükséges hulladékkezelési tevékenységek, – mint begyűjtés, kezelés, újrahasznosítás, ártalmatlanítás, – a terméket gyártók, termelők felelőssége és fizetési kötelezettsége legyen. Ezt a rendszert hívjuk kiterjesztett gyártói felelősségnek, angol kifejezéssel EPR-nek (Extended Producers Responsibility). Érdemes megjegyezni ezt a fogalmat és rövidítést, ugyanis a jövőben ez a felelősségi rendszer alapjaiban alakítja át a hulladékgazdálkodást és annak finanszírozását. A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer fogalom meghatározását annak tisztázására kell bevezetni, hogy az a tagállamok által hozott azon intézkedéseket foglalja magában, amelyek célja annak előírása, hogy a termékek gyártói viseljék a pénzügyi felelősséget, illetve a pénzügyi és szervezési felelősséget a termék életciklusa során a hulladékká válást követően a hulladékkezelésért, beleértve az elkülönített gyűjtési, válogatási és kezelési műveletek irányításáért. Ez a kötelezettség magában foglalhat szervezési felelősséget is és azt a felelősséget, hogy hozzájáruljon a hulladékképződés megelőzéséhez és a termékek újrahasználatosságához és újrafeldolgozhatóságához. Tehát a hulladékok újrahasznosítása helyett eleve célszerű lenne elkerülni azok keletkezését, és a termékek életciklusának elnyújtásával, illetve a fogyasztás csökkentésével visszaszorítani a mértéktelen hulladéktermelést. (Cramer, 2017)

Jelenleg Magyarországon is jelentős átalakulás zajlik a hulladékgazdálkodás területén, melynek oka az Európai Unió Hulladékgazdálkodási jogszabályának (2008/98/EK irányelv) való megfelelés. Ennek megfelelően 2023. július 1-jétől Magyarországon is egyes termékek körforgásos hulladékkezelésének költségeiért a gyártók, termelők lesznek felelősek. A

koncessziót hazánkban a MOL nyerte, mely MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. Néven fogja összefogni a teljes itthoni hulladékgazdálkodást az elkövetkezendő 35 évben. ([http 2](#))

Európában nem ismeretlen ez a kifejezés, de honnan indult az EPR rendszer bevezetése?

A koncepciót először 1990-ben Thomas Lindhqvist ismertette a svéd környezetvédelmi minisztériumnak írt jelentésében. A későbbi, a minisztérium számára készített jelentésekben a következő meghatározás merült fel: „Az EPR egy környezetvédelmi stratégia, amelynek célja egy termék teljes környezeti hatásának csökkentése, azáltal, hogy a termék gyártóját felelőssé teszik a termék teljes életciklusa alatt, különös tekintettel a visszavételre, az újrahasznosításra és a végső ártalmatlanításra.” ([http 3](#))

Évekkel később, az OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) 2001-ben útmutatást adott ki az EPR-ről az e terület szakértői által folytatott több éves vitát követően, és 2016-ban frissítette, hogy a tapasztalatokon és a politikai változásokon alapuló, a fejlődő országok szempontjait is tartalmazza. ([http 3](#))

Németország 1991-ben vezette be az első példát az EPR-re Európában azzal a követelménnyel, hogy a gyártók felelősséget vállaljanak az általuk forgalmazott csomagolóanyagok újrahasznosításáért vagy ártalmatlanításáért. Az EPR elfogadása óta, „1991 és 1998 között az egy főre eső csomagolóeszközök fogyasztása 94,7 kg-ról 82 kg-ra csökkent, ami 13,4%-os csökkenést eredményezett”. A jelenleg hatályos szabályozás 2022. elején lépett életbe. ([http 3](#))

2017. augusztus 23-án vezette be Norvégia (Norwegian amended waste regulation (No.1289/2017) az EPR rendszert, ezzel forradalmasítva a csomagolás kezelését. ([http 4](#))

Szlovéniában már 2006-ban kezdeményezték az EPR szabályozás bevezetését, de végül 2021. április 24-én jelent meg az új szlovén rendelet (Decree on Packaging and Packaging Waste (Official Gazette of the Republic of Slovenia, No 54/21)). ([http 5](#))

Csehország (Law No. 541/2020 Coll. Waste Act) 2021. január 1-jén, Finnország (Decree on Packaging and Packaging Waste (the Waste Act), (1029/2021)) 2021-től, majd 2024-től bővítették a kötelezettek körét, Franciaország (Article L541-10 of the French Circular Economy Law) 2022. januárjától állt át az új rendszerre. ([http 6](#), [7](#), [8](#))

A svéd kormány a csomagolásra vonatkozó gyártói felelősségi rendelet (2022:1274) 2023. január 1-jén lépett hatályba, és fokozatosan kerül bevezetésre a különböző anyagáramokra. A gumiabroncsokra vonatkozó szabályozás 2024. január 1-jén lépett életbe. ([http 9](http://9))

Az EPR több, mint egy évtizedes uniós alkalmazásából arra következtethetünk, hogy csak egy félsikertörtént a bevezetése. Ugyan jelentős mértékben növelték a termékek anyagában történő újrahasznosításának mennyiségét, de csak kevésbé gyakoroltak hatást a termékek környezeti szempontú tervezésére, újratervezésére. (Gábor, 2018)

Érdekes témának tartom annak a lehetőségét, hogy megvizsgáljam a hazai kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer jogszabályi hátterét, mely jelentősen épül egy korábban bevezetett törvényre, a környezetvédelmi termékijtvörvényre.

Célkitűzések

A szakdolgozat szakirodalmi áttekintés című fejezetében adok tájékoztatást a 2011-ben bevezetett termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény és a 2023. március 14-én kihirdetett, de több lépcsőben hatályba lépett, kiterjesztett gyártói felelősség előírásai tartalmazó 80/2023. (III. 14.) Korm. Rendelet előírásairól.

A saját vizsgálatoknál összehasonlítom a két fent említett jogszabályt, bemutatom és megvizsgálom az előnyeiket és hátrányaikat, illetve erősségeit és gyengeségeit, melyekhez az első két EPR adatszolgáltatás utáni tapasztalataimat használtam fel.

Ezen felvezető gondolatok után szeretném ismertetni a dolgozat célkitűzéseit:

- A jogszabályok összehasonlítása, az EPR rendszer erősségeinek és gyengeségeinek áttekintése.
- Megvizsgálni, hogy milyen kihívások elé állítja a magyarországi gazdálkodókat, milyen problémákkal kell szembe nézniük, hogy megfeleljenek a jogszabályi előírásoknak.
- Javaslatot tenni, hogy miként lehetne módosítani az EPR kormányrendeletet, hogy a gazdálkodók adminisztrációs terheit csökkentsük.

A célkitűzésekkel kapcsolatban pedig a következő hipotéziseket fogalmazom meg:

- 1. hipotézis:** Az EPR kormányrendelet könnyen értelmezhető a gazdálkodók számára, és nincs szükség a módosításra.
- 2. hipotézis:** Az EPR kormányrendelet nagyon jó iránymutatás a körforgásos gazdálkodáshoz vezető út felé, azonban sok a pontatlanság és felesleges adminisztrációs teher.

2. Szakirodalmi áttekintés

Szakedolgozatom elkészítésének első lépéseként a szakirodalmi áttekintés keretein belül szeretném bemutatni a környezetvédelmi termékdíj, illetve a kiterjesztett gyártói felelősség jogiszabályi hátterét, illetve magát a körforgásos gazdaságot, ami az EPR rendszer alapja.

2.1. A körforgásos gazdaság

„A körforgás elvét alkalmazó megközelítés egyik fő célja a gazdasági növekedés szétválasztása az erőforrások felhasználásától, ezáltal az erőforrás-termelékenység javítása. A körforgásos gazdaság felé történő átmenet új gazdasági és foglalkoztatási lehetőségeket teremthet, és hatékonyabb erőforrás-használat révén jelentős környezeti és társadalmi haszonnal járhat együtt.” (Pomázi–Szabó, 2019)

Az úgynevezett körforgásos gazdaságra átállás a fenntarthatóság szempontjából rendkívül fontos napjainkban. Európában évi 2,2 milliárd tonna hulladékot termelünk. (http 10) Az Európai Unió számos szabályozó lépést tett és több ágazatot érintett a körforgásos intézkedései kapcsán (Zarbà et al., 2021) és korszerűsíti a hulladékkezelésre vonatkozó jogszabályait, hogy ösztönözze a lineáris gazdaságról való átállást a körforgásos gazdaságra. (http 9). Az EU törekszik arra, hogy vezető szerepe legyen az átállásban, ezért nyomon követi a nemzetközi intézkedéseket. Azt mutatják a kutatások, hogy különböző ütemben haladnak a tagállamok, de Közép- és Kelet-Európában a fejlődés üteme lassabb, mint a nyugati tagállamokban (Mazur-Wierzbicka, 2021).

Sajnos napjainkban a piacgazdaság nagyrészt a lineáris gazdasági modellt követi, amelynek a tömegtermelés és a tömegfogyasztás az alapja, erőforrásokat és energiát nyer ki a természeti világból, felhasználja őket termékek gyártására és felhasználására, valamint a használt termékek ártalmatlanítására (Nakaishi, 2020). A lineáris gazdaság abból indul ki, hogy nyersanyagaink végtelenek, tehát a folyamat sokarán nagymértékű anyag- és energiaveszteség keletkezik. Ebből az következik, hogy a folyamatosan pótolni kell az erőforrásokat a rendszerben, így elmondható, hogy egy pazarló modelltől beszélünk.

1. ábra: A lineáris gazdaság.

Forrás: <https://www.hosz.org/korforgas>

A körforgásos gazdaság a lineárisal szemben igyekszik követni a természet rendjét. A természetben lezajló körforgás során gyakorlatilag nem keletkezik hulladék, ennek a természetes körforgásnak minden keletkezett végterméke egy következő folyamat kiindulási anyaga. Nagyon fontos célja, hogy olyan termékek kerüljenek előállításra, amelyeknek hosszabb az élettartamuk, javíthatóak, és életciklusuk végén újrahasznosíthatóak legyenek. A lényeg, hogy egy olyan zárt (cirkuláris) folyamat jöjjön létre, amelyben a már meglévő alapanyagok és megújuló energiaforrások minél nagyobb arányban vannak felhasználva. (Korhonen-Honkasalo-Seppälä, 2018) Fontos szerep jut a lakosságnak is a körforgásos gazdaságban, nagymértékben hozzá tudnak járulni a felesleges hulladék termeléséhez, amennyiben tudatosan vásárolnak, illetve új vásárlása helyett a javítás mellett döntenek, mert ők tudják biztosítani a termékek lehető legjobb kihasználását. Rendkívül fontos a lakosság szerepe a szelektív hulladékgyűjtésben is, hiszen ezzel nagymértékben segítik a hulladékok anyagában történő hasznosítását. Nem csak a lakosság, az ipar, a kereskedelem és a szolgáltatás területén is ugyanilyen fontos az anyaghatékonyság és a keletkező hulladékok elkülönített gyűjtése. Ideális esetben a körforgásos gazdaságban a keletkező hulladék közel teljes mennyisége hasznosul, és másodlagos nyersanyagként visszakerül az ipari termelésbe, csökkentve az elsődleges nyersanyagok használatát. (http 10) Bár a koncepció alapjait már az 1960-as években lefektették, a gyakorlati alkalmazását hátráltatják a piaci, technológiai és kulturális akadályok, nem csak a Európai Unióban, de azon kívül is. (Kircherr et al., 2018)

2. ábra: A körforgásos gazdaság.

Forrás: <https://www.europarl.europa.eu/topics/hu/article/20151201STO05603/korforgasos-gazdasag-mit-jelent-miert-fontos-es-mi-a-haszna>

Morselletto körforgásos gazdasággal kapcsolatban három fő cselekvési lehetőséget ismertetett: a mérséklés (reduce), az újrafelhasználás (reuse) és az újrahasznosítás (recycle). Ezt nevezzük a „3R keretrendszer” (3R framework) néven (Morseletto, 2020), ez azonban kiegészült további hárommal: (redesign, remanufacture, recover – újratervezés, újragyártás, helyreállítás), majd végül 9R-re lett bővítve: hulladékot, a felújítást és az újrafeldolgozást (refuse, refurbish, repurpose). (Potting, Hekkert, Worrel & Hanemaaijer, 2017)

A körforgásos gazdaságra való áttérés előnyei:

- A termékek újrahasználatát és újrahasznosítását csökkenthetné a természeti erőforrások használatát, ezáltal csökkentené a táj és élőlények zavarását, segítené korlátozni a biodiverzitás csökkenését.
- Csökkenthető az üvegházhatást okozó gázok éves kibocsátásának mennyisége. (Az ipari folyamatok és termékhasználat felel az Európai Unió kibocsátásának 9,10%-áért.)
- Az energia- és erőforrás-felhasználás csökkentéséhez nagy mértékben hozzájárulnak a hatékonyabb és fenntarthatóbb termékek.
- A javítható, korszerűsíthető, újrafelhasználható, illetve tartós és megbízható termékek létrehozása csökkentené a hulladék mennyiségét.
- Az újrahasznosítás csökkentené az Európai Unió nyersanyagfüggőségét, és az árak ingadozásával járó kockázatot.
- A körforgásos gazdaságra való átállás nem csak a versenyképességre és az innovációra van hatással, de munkahelyeket is teremthet. A termékek újratervezése, mely által a fogyasztók tartósabb termékeket kapnak az életminőséget is javíthatják, és nem utolsósorban pénzt spórolhatnak meg vele. (http 11)

Összességében a körforgásos gazdaság nem teljesen feleltethető meg a fenntarthatóság szempontjainak, viszont szükséges feltétele lehet létrejöttének (Bocken et al., 2014). De minden szempontból jelentősen előnyösebb a körforgásos gazdaság a lineáris modellnél. Az Európai Unió kiemelt fontosságúnak tartja körforgásos gazdaságra átállást, ezért számos lépést tett ennek érdekében. Az Európai Bizottság 2020 márciusában benyújtotta cselekvési tervét a körforgásos gazdaság megvalósítása érdekében, mely javaslatot tesz a fenntarthatóbb terméktervezésre és a hulladék csökkentésére. 2021-ben meg is szavazta az Európai Parlament a körforgásos gazdaság cselekvési tervét, mely 2050-ig szeretné megvalósítani a karbonsemleges, mérgezésmentes és teljesen körforgásos gazdaságot, illetve a 2030-ra kötelezően teljesítendő alapanyagok felhasználására és fogyasztására vonatkozó szabályait. A

körforgásos gazdaságra való átállás gyorsításáról a Bizottság 2022 márciusában tette közzé az intézkedéscsomagját, majd még ez év novemberében egy új, az egész Európai Unióra kiterjedő csomagolási szabályok bevezetését javasolta, amiben a csomagolási hulladék csökkentése és a bioalapú, biológiailag lebomló és komposztálható műanyagokra való áttérése kapott fő szerepet. ([http 10](#))

“Egy jól működő körforgásos gazdaság Magyarország és a régió érdeke. Ebben kulcsszerepe van annak, hogyan kezeljük a hulladékot. A cél pedig a versenyképes, fenntartható, transzparens hulladékgazdálkodás, amely elsősorban alapanyagként tekint a hulladékra. Ezt akkor lehet megvalósítani, ha hosszú távban gondolkodunk, és ha egy egységesen működő rendszer működik Magyarországon. Ezt a munkát vállalta el a MOL, amin belül a MOHU lesz felelős a területért.” mondta Világi Oszkár, a MOL-csoport vezérigazgató-helyettese. 2023. július 1-jétől kezdve, 35 évig a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. lesz a felelős a hazai hulladékgazdálkodás megszervezéséért, aki jelenleg is évi 100-120 ezer tonna saját hulladék kezeléséről gondoskodik, az újonnan alapított MOHU azonban évente már mintegy 5 millió tonna lakossági és intézményi, vállalati, vegyes és elkülönített hulladék kezeléséért és gyűjtéséért fog felelni. Emellett az első 10 évben a társaság legkevesebb 185 milliárd forint értékű beruházást hajt végre, valamint egy alsó hangon évi 100 ezer tonna települési szilárd hulladék energetikai hasznosítására alkalmas létesítményt épít a koncessziós szerződés első 5 éves ciklusában. Az Európai Unió irányelveknek megfelelően a MOL többek között azt vállalta, hogy 2040-ig a hazai települési hulladék jelenlegi, 32%-os újrahasznosítási aránya eléri a 65 százalékot, a hulladéklerakókba kerülő hulladék arányát pedig 10 százalékra csökkenti a jelenlegi 50%-ról. A vállalat nehézségét jelzi, hogy jelenleg a feldolgozatlanul maradt, azaz nagyrészt elásott hulladék a teljes mennyiség 60%-a. ([http 12](#))

2.2 Jogszabályi áttekintés

A környezet védelmére számos jogszabály vonatkozik, ezek foglalják magukba az adott területtel kapcsolatos szabályozásokat, előírásokat és fogalmakat. Ebben az alfejezetben szeretném bemutatni a dolgozatom szempontjából két legfontosabb vonatkozó jogszabályt, a környezetvédelmi termékdíj szabályozásait tartalmazó 2011. évi LXXXV. törvényt, illetve a kiterjesztett gyártói felelősség előírásait magába foglaló 80/2023. (III. 14.) kormányrendeletet.

2.2.1 2011. évi LXXXV. törvény a környezetvédelmi termékdíjról

„Az Országgyűlés, hogy hozzájáruljon a környezetszennyezés megelőzéséhez, illetve csökkentéséhez, a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodásra irányuló tevékenységek ösztönzéséhez, valamint a környezetet vagy annak valamely elemét a termék előállítása, forgalmazása, felhasználása során, illetve azt követően közvetlenül, illetve közvetve terhelő vagy veszélyeztető termék által okozott környezeti veszélyeztetések, valamint károk megelőzéséhez és csökkentéséhez pénzügyi forrásokat teremtsen, továbbá elősegítse az európai uniós és a hazai hulladékgazdálkodási szabályozás által hazánk, illetve a piaci szereplők részére meghatározott környezetvédelmi előírások teljesítését” megalkotta a környezetvédelmi termékdíj törvényt. (2011. évi LXXXV. törvény) Leegyszerűsítve a termékdíj olyan termékre kivetett adó, amely a termék életciklusának valamelyik szakaszában a környezetet szennyezi. (Balogh, Frigyer, 1995)

Tehát a törvény célja:

- hogy ösztönözze a szennyezőanyag-kibocsátás csökkentését
- hogy elősegítse a hulladékgazdálkodási célkitűzések megvalósítását, illetve a természeti erőforrásokkal történő takarékos gazdálkodást
- hogy előteremtse a pénzügyi forrást az állam számára a termékdíjköteles termékek által okozott környezeti károk mérsékléséhez. ([http 13](http://13))

A termékdíjtörvény az alábbi csoportokba osztályozza a termékdíjköteles termékeket:

- akkumulátor
- csomagolószerszám
- egyéb kőolajtermék
- elektromos, elektronikus berendezés
- gumiabroncs
- reklámhordozó papír
- egyéb műanyagtermék
- egyéb vegyipari termék
- irodai papír

Nem mindenkit érint közvetlenül a termékdíj kötelezettség, általános esetben a termékdíj kötelezettje az első belföldi forgalomba hozó, vagy az első saját célú felhasználó, vagy a készletre vevő.

Természetesen ezen kívül egyéb esetek felmerülnek, de a dolgozat terjedelmének korlátozottsága miatt a speciális esetekbe most nincs lehetőségem melyebben betekintést nyújtani.

„A termékdíj-kötelezettség – ha e törvény másként nem rendelkezik – az első belföldi forgalomba hozatalkor a számlán vagy számlakibocsátás hiányában az ügylet teljesítését tanúsító egyéb okiraton feltüntetett teljesítés napján, ezek hiányában az ügylet teljesítésének napján keletkezik.” (2011. évi LXXXV. törvény) Ettől eltér a saját célú felhasználás, amikor is a saját célú felhasználás költségként való elszámolása lesz a kötelezettség keletkezésének a napja, vagy külföldről beérkező áru csomagolásának esetében a csomagolás végleges elválasztása a terméktől.

A gazdálkodók dönthetnek úgy is, hogy nem a forgalomba hozatalkor fizetik meg a termékdíjat, hanem a kötelezettség a készletre vétel napján keletkezzen. Itt vagy a beszerzési számla teljesítési dátumát kell figyelembe venni, vagy pedig amikor a számviteli nyilvántartásba eszközként felveszik a terméket. A kötelezettség keletkezésének időpontját a gazdálkodó választhatja meg, azonban tárgyéven belül nem változtathat rajta. A termékdíjköteles termékkel végzett tevékenység megkezdésétől számított 15 napon belül a gazdálkodónak kötelessége bejelenteni ezt az adóhatóságnak. Alapvetően a termékdíjköteles termékek tömege szolgáltatja a termékdíj alapját, azonban kivételes esetekben van lehetőség általánydíjat választani:

-csekély mennyiségű kibocsátóknak, melynek a feltételeit a törvény 2. § 6. pontja tartalmazza
-gépjármű forgalomba hozóinak a gépjármű tartozékaira. (http 14)

A termékdíjtörvény lehetőséget ad a kötelezettség átvállalására, ilyenkor a kötelezettség az átvállaló általi első belföldi forgalomba hozatalkor, saját célú felhasználásakor, vagy a készletre vételkor keletkezik. Szerződés alapján az átvállalás legfeljebb 3 évig tarthat. A kötelezetteknek egy naprakész, valóságot tükröző nyilvántartást kell vezetniük. Formai előírás nincs, viszont a törvény által meghatározott adatokat kell tartalmaznia, illetve egyéb kőolaj termékáramban lehetséges a számlán történtő átvállalás. A 343/2011. (XII. 29.) termékdíj végrehajtási rendelet 5. számú melléklete tartalmazza a termékdíjköteles termékekre előírt nyilvántartás minimális

adattartalmát: termék megnevezése, vámtarifaszáma, CsK vagy KT kódja, mennyiség kilogrammban, 2 tizedesjegyig (műanyag zacskó, zsák és gépjármű esetében darabszám is), az adott anyagáramra vonatkozó termékdíjtétel (Ft/kg), az adott anyagáramra vonatkozó összeg (kg * termékdíjtétel), eredet (külföldről hozott vagy belföldi gyártású), termékdíj-kötelezettség keletkezésének a napja, termékdíj megfizetésének a napja. (http 15)

Környezetvédelmi termékdíj nyilvántartás										
Kötelezett neve: MINTA KFT Bevallási időszak: 2024. ÉV III. NEGYEDÉV Kötelezettség keletkezés időpontja: KÉSZLETREVÉTEL										
Sor-szám	Árumegnevezés	CSK/KT	Vtsz	Tömeg (kg)	Díjtétel Ft/kg	TDIJ FT	Eredet	Kötelezettség keletkezés napja	Termékdíj megfizetés napja	Megjegyzés
1	INTEGRÁLT ÁRAMKÖR	18101K2	8542	0,05	57	0	KÜLFÖLD	2024.07.12		12100AD0CC9W18
2	KARTON DOBOZ	E295098	4819	0,20	19	0	KÜLFÖLD	2024.07.12		12100AD0CC9W18
3	MŰANYAG FÓLIA	A195098	3920	0,10	57	0	KÜLFÖLD	2024.07.12		12100AD0CC9W18
4	INTEGRÁLT ÁRAMKÖR	18101K2	8542	0,05	57	0	KÜLFÖLD	2024.07.22		R461340
5	FA RAKLAP	E505098	4415	16,00	19	0	KÜLFÖLD	2024.07.29		R461381
6	KARTON DOBOZ	E295098	4819	12,25	19	0	KÜLFÖLD	2024.07.29		R461381
7	MŰANYAG FÓLIA	A195098	3920	0,80	57	0	KÜLFÖLD	2024.07.29		R461381
8	MŰANYAG PALACK	E195098	3923	0,20	57	0	KÜLFÖLD	2024.07.29		R461381
9	EL. CSATLAKOZÓ	18101K2	8536	0,15	57	0,0	KÜLFÖLD	2024.08.09		90349592
10	EL. GYÚJTÓTRAFO	1810DK1	8511	2,00	57	114,0	KÜLFÖLD	2024.08.09		90349592
11	EL. SZELEP	18101K1	8505	0,14	57	0,0	KÜLFÖLD	2024.08.09		90349592
12	KARTON DOBOZ	E295098	4819	0,50	19	0,0	KÜLFÖLD	2024.08.09		90349592
13	MŰA. RAGSZALAG	S195098	3919	0,01	57	0,0	KÜLFÖLD	2024.08.09		90349592
14	MŰANYAG ZSÁK, ZACSKÓ	E195098	3923	1,60	57	0,0	KÜLFÖLD	2024.08.09		90349592
15	PAPÍR CIMKE	S295098	4821	0,01	19	0,0	KÜLFÖLD	2024.08.09		90349592
16	KARTON DOBOZ	E295098	4819	0,09	19	0	KÜLFÖLD	2024.08.16		12100AD0CM2SU1
17	MŰANYAG FÓLIA	A195098	3920	0,01	57	0	KÜLFÖLD	2024.08.16		12100AD0CM2SU1
18	MŰANYAG FÓLIA	A195098	3920	0,05	57	0	KÜLFÖLD	2024.09.02		12100AD0CQ8EH4
19	GUMIABRONCS	21101K1	4011	21,97	57	0,0	KÜLFÖLD	2024.09.22		2024/000468
20	EL. LÉZERGRAVÍROZÓ	17301K1	8515	43,00	57	0	KÜLFÖLD	2024.09.23		12100AD0CW3AH9
21	KARTON DOBOZ	E295098	4819	2,00	19	0	KÜLFÖLD	2024.09.23		12100AD0CW3AH9
22	MŰANYAG FÓLIA	A195098	3920	0,36	57	0	KÜLFÖLD	2024.09.23		12100AD0CW3AH9
23	EL. ELSZÍVÓ BERENDEZÉS	17301K1	8421	78,00	57	0	KÜLFÖLD	2024.09.24		81101AD0CW9GT4
24	FA RAKLAP	E505098	4415	12,00	19	0	KÜLFÖLD	2024.09.24		81101AD0CW9GT4
25	KARTON DOBOZ	E295098	4819	2,40	19	0	KÜLFÖLD	2024.09.24		81101AD0CW9GT4
26	MŰANYAG FÓLIA	A195098	3920	0,60	57	0	KÜLFÖLD	2024.09.24		81101AD0CW9GT4
			194,54	114,00						

3. ábra: Szabályos termékdíj nyilvántartás

Forrás: Dinasztia Kft.

A bevallásokat negyedévenként, a tárgynegyedévet követő hónap 20-áig kell benyújtani az adóhatósághoz (NAV) a KTBEV formanyomtatványon keresztül, kivétel a csekély mennyiségű kibocsátó, akiknek évi egyszer, január 20-ig kell benyújtaniuk a bevallást az előző évről. A befizetés határideje az általános szabályok értelmében szintén a tárgynegyedévet követő hónap 20-a. A termékdíjtörvény több jogcímen is lehetőséget ad a már befizetett termékdíj visszaigénylésére. Ilyen leggyakoribb eset például a termékdíjköteles termék igazoltan külföldre történő kiszállítása, vagy a termékdíjköteles termék változatlan formában, vagy változatlan állapotban már termékbe beépítve külföldön kerül értékesítésre. Amennyiben a termékdíj bevallásunkon korrigálni kell, van lehetőség helyesbítésre (H), illetve önellenőrzésre (Ö), azonban ezeknek két korlátja van: az adójogi elévülési idő, illetve az esetleges adóhatóság általi vizsgálattal lezárt időszak. (2011. évi LXXXV. törvény)

Természetesen a termékdíjtörvény ennél jóval árnyaltabb, és megannyi kivétel és speciális eset szerepel benne, de ebbe most a szakterület bonyolultsága miatt nem áll módomban mélyebben belemenni.

2.2.2 80/2023. (III. 14.) Korm. rendelet a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer működésének részletes szabályairól

Az Európai Parlament és Tanács 2008/98/EK irányelvének megfelelően 2023. július 1-jétől Magyarországon is bevezetésre került a kiterjesztett gyártói felelősség, röviden EPR, azaz Extended Producers Responsibility), ahol a körforgásos termékek hulladékkezelésének költségeiért a gyártók, termelők lesznek felelősek. Az EPR koncepciója, amelyet többen is az 1990-es évek legfontosabb környezetpolitikai újításaként értékelnek (Sachs, 2006), számos nagyon sürgető hulladékgazdálkodási problémára ígér megoldást.

Az EPR alapvetése, hogy a termékek életciklusa végén szükséges hulladékkezelés – tehát a gyűjtés, a kezelés, az újrahasznosítás és az ártalmatlanítás – mind a gyártók, vagy első belföldi forgalomba hozók felelőssége és fizetési kötelezettségük kell, hogy legyen. (Lifset-Atasu-Tojo, 2013) Alapelv szinten a gyártó felelős a hulladék kezelésének megszervezéséért és finanszírozásáért, melyből az első tevékenységet kollektív módon más is teljesítheti helyette. Tehát nem a gyártónak kell nyomon követnie a hulladékának a sorsát, illetve a kezeléséről gondoskodnia, hanem bizonyos díj ellenében egy szervezet – hazánkban a MOHU – gondoskodik a teljesítésről. (Hickle, 2014)

A kiterjesztett gyártói felelősségi díjfizetési kötelezettség a körforgásos termék gyártó általi forgalomba hozatalával keletkezik, vagy saját célú felhasználás esetén keletkezik. A kiterjesztett gyártói felelősségi díj megfizetése szempontjából forgalomba hozatalnak minősül a körforgásos termék tulajdonjogának első belföldi ingyenes vagy visszterhes átruházása, illetve a saját célú felhasználása. (80/2023. (III. 14.) Korm. rendelet)

A kormányrendelet 11 termékáramban határozza meg a körforgásos termékek körét:

1. csomagolások
2. egyszer használatos és egyéb műanyagtermékek

3. elektromos és elektronikus berendezések: az elektromos berendezések
4. elemek és akkumulátorok
5. gépjárművek
6. gumiabroncs
7. irodai papír
8. reklámhordozó papír
9. sütőolaj és -zsír
10. textiltermékek
11. bútorok fából

A gyártónak (vagy külföldi cégeknél) a meghatalmazott képviselőnek a körforgásos termékkel végzett tevékenységének megkezdését megelőzően kérelmeznie kell az Országos Hulladékgazdálkodási Hatóságnál (OHH) a nyilvántartásba vételét, illetve regisztrálnia kell a MOHU Partnerportálján, ahol szintén meg kell tenni a termékáramok bejelentését.

A rendelet előírja azt is, hogy a gyártó a körforgásos termék forgalomba hozataláról szóló számlán, vagy számla hiányában a forgalomba hozatalt bizonyító okiraton feltünteti a következő mondatot, a kiskereskedelmi értékesítés kivételével: „A kiterjesztett gyártói felelősségi díj megfizetése az eladót terheli. A kiterjesztett gyártói felelősségi díjakat díjkód szerinti bontásban találjuk meg, melyet a hulladékgazdálkodásért felelős miniszter rendeletben határoz meg a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal javaslata alapján.

Természetesen a nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségnek is meghatározott adattartama van, melyet a kormányrendelet 4.számú melléklete:

- Magyarországon az általa forgalomba hozott körforgásos termékek megnevezése
- mennyisége (kg),
- azonosító kódszáma (KF kód). (80/2023. (III. 14.) Korm. rendelet)

EPR-köteles termékek nyilvántartása

Kötelezett neve: **MINTA KFT**
 Adószáma: **11111111-2-18**
 Bevallási időszak: **2024. ÉV III. NEGYEDÉV**
 Kötelezettség keletkezés időpontja: **ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK SZERINT**

Sor-szám	Árumegevezés	KF kód	Vtsz	Tömeg (kg)	Díjkód	Díjtétel Ft/kg	EPR díj összege	Származás	Dátum	Hivatkozás
1	FA RAKLAP, DOBOZ	11502018	X	12,00	F01	19	228,0	KÜLFÖLD	2024.07.01	398615
2	LDPE FÓLIA	11042018	X	0,10	M01	219	21,9	KÜLFÖLD	2024.07.01	LN43251750G2
3	TÉRTÖLTŐ PAPIR	11222018	X	0,20	P01	173	34,6	KÜLFÖLD	2024.07.01	LN43251750G2
4	MUANYAG ZSÁK	11192018	X	0,10	M01	219	21,9	KÜLFÖLD	2024.07.01	R49010000024146525
5	TÉRTÖLTŐ PAPIR	11222018	X	0,20	P01	173	34,6	KÜLFÖLD	2024.07.01	R49010000024146525
6	HULLÁMKARTON DOBOZ	11202018	X	0,20	P01	173	34,6	KÜLFÖLD	2024.07.02	EN4254237261
7	TEXTIL RUHAZATI CIKK	20111018	62	5,00	T01	145	725,0	KÜLFÖLD	2024.07.03	3794717
8	MUANYAG ZSÁK	11192018	X	0,05	M01	219	11,0	KÜLFÖLD	2024.07.03	3794717
9	MUANYAG FIOLA	11191018	X	0,05	M01	219	11,0	KÜLFÖLD	2024.07.11	289280
10	MUANYAG ZSÁK	11192018	X	0,05	M01	219	11,0	KÜLFÖLD	2024.07.11	289280
11	EL. VEZÉRLÉS	13501015	853710	4,80	E06	261	1252,8	KÜLFÖLD	2024.07.11	KI0000000300/2024
12	HULLÁMKARTON DOBOZ	11202013	X	0,40	P01	173	69,2	BELFÖLD	2024.07.11	KI0000000300/2024
13	PVC RAGSZALAG	11032013	X	0,02	M01	219	4,4	BELFÖLD	2024.07.11	KI0000000300/2024
14	TÉRTÖLTŐ PAPIR	11222013	X	0,20	P01	173	34,6	BELFÖLD	2024.07.11	KI0000000300/2024
15	EL. VEZÉRLÉS	13501015	853710	15,00	E06	261	3915,0	KÜLFÖLD	2024.07.11	KI0000000301/2024
16	HULLÁMKARTON DOBOZ	11202018	X	0,10	P01	173	17,3	KÜLFÖLD	2024.07.19	3081280404
17	LABBELI	20311018	64	12,00	T01	145	1740,0	KÜLFÖLD	2024.07.19	3081280404
18	EL. TESZTER	13501015	9031	0,50	E06	261	130,5	KÜLFÖLD	2024.07.22	KIEURO0000000145/2024
19	TÉRTÖLTŐ PAPIR	11222018	X	0,20	P01	173	34,6	KÜLFÖLD	2024.09.12	3081305013
20	EL. RELÉ	13501011	8536	1,00	E06	261	261,0	BELFÖLD	2024.09.12	KIEURO00000000183/2024
21	HULLÁMKARTON DOBOZ	11202013	X	0,30	P01	173	51,9	BELFÖLD	2024.09.12	KIEURO00000000183/2024
22	TÉRTÖLTŐ PAPIR	11222018	X	0,20	P01	173	34,6	KÜLFÖLD	2024.09.19	1059986
23	EL. ADATGYŰJTŐ, TÁROLÓ	13501011	8523	5,00	E06	261	1305,0	BELFÖLD	2024.09.19	KIEURO00000000193/2024
24	HULLÁMKARTON DOBOZ	11202013	X	0,60	P01	173	103,8	BELFÖLD	2024.09.19	KIEURO00000000193/2024
25	LDPE FÓLIA	11042013	X	0,40	M01	219	87,6	BELFÖLD	2024.09.19	KIEURO00000000193/2024
26	TÉRTÖLTŐ PAPIR	11222013	X	0,20	P01	173	34,6	BELFÖLD	2024.09.19	KIEURO00000000193/2024
34	LDPE FÓLIA	11042013	X	2,00	M01	219	438,0	BELFÖLD	2024.09.30	KIEURO00000000194/2024
35	PET PÁNTSZALAG	11012013	X	0,50	M01	219	109,5	BELFÖLD	2024.09.30	KIEURO00000000196/2024
36	FA RAKLAP, DOBOZ	11502013	X	15,00	F01	19	285,0	BELFÖLD	2024.09.30	KIEURO00000000196/2024
37	HULLÁMKARTON DOBOZ	11202013	X	4,00	P01	173	692,0	BELFÖLD	2024.09.30	KIEURO00000000196/2024
38	LDPE FÓLIA	11042013	X	2,00	M01	219	438,0	BELFÖLD	2024.09.30	KIEURO00000000196/2024
39	PET PÁNTSZALAG	11012013	X	0,50	M01	219	109,5	BELFÖLD	2024.09.30	KIEURO00000000196/2024
40	TÉRTÖLTŐ SZIVACS	11192013	X	2,00	M01	219	438,0	BELFÖLD	2024.09.30	KIEURO00000000196/2024
EPR köteles termékek tömege (kg)									84,87	
Várható EPR díj									12 720 Ft	

1/1. oldal

4. ábra: Szabályos EPR nyilvántartás.

Forrás: Levandatti Kft.

Szigorúan kell venni az EPR kötelezettséget, ugyanis első körben az országos hulladékgazdálkodási hatóság hulladékgazdálkodási bírság megfizetésére kötelezi a gazdálkodót, amennyiben ezt sem teljesíti, úgy az országos hulladékgazdálkodási hatóság a körforgásos termék forgalomba hozatalát a kötelezettség teljesítéséig és a díj megfizetéséig felfüggeszti. (80/2023. (III. 14.) Korm. rendelet)

3. Vizsgálatok és tapasztalatok

Dolgozatom korábbi fejezetében betekintést nyújtottam a 2011. évi LXXXV. törvény, illetve a 80/2023. (III. 14.) Korm. rendelet főbb alapelveibe, most pedig bemutatom részletesen a két jogszabály párhuzamait és eltéréseit.

3.1. A termékdíjtörvény és ez EPR rendelet összehasonlítása

Mind a környezetvédelmi termékdíj, mind az EPR rendszer bevezetésének célja a környezetszennyezés megelőzése, visszaszorítása, a gazdálkodók erőforrásokkal történő takarékos gazdálkodásra ösztönzése.

Mindkét kormányrendeletben meghatározásra került a kötelezett termékek köre, amelyben már eltérést tapasztalhatunk. A KVTD 9 termékáramban határozza meg a kötelezettek körét, míg az EPR rendszer már 11-et érint, melyek javarészt lefedik egymást, de eltérések is tapasztalhatóak.

Termékáram	KVDT	EPR
Csomagolószer	✓	✗
Csomagolás	✗	✓
Elektromos és elektronikus berendezések	✓	✓
Egyszer használatos és egyéb műanyagtermékek	✗	✓
Elemek	✗	✓
Akkumulátorok	✓	
Gépjárművek	✗	✓
Egyéb kőolajtermék	✓	✗
Gumiabroncs	✓	✓
Irodai papír	✓	✓
Reklámhordozó papír	✓	✓
Sütőolaj és -zsír	✗	✓
Textiltermékek	✗	✓

Bútorok fából		
Egyéb műanyagtermék		
Egyéb vegyipari termék		

1. Csomagolószer – csomagolás

E termékáram szinte minden gazdálkodót érint, ugyanis a legtöbb áru kibocsátása csomagolásban történik. A két jogszabály között jelentős különbség van, míg a termékdíj törvény a csomagolószer első belföldi forgalomba hozóját rendeli kötelezettnek, addig az EPR rendelet a csomagolás első belföldi forgalomba hozóját, illetve első saját célú felhasználóját.

Csomagolószer fogalma: valamennyi olyan, bármilyen tulajdonságú anyagból készült termék, amelyet áru tartására, megóvására, átadására, átvételére, szállítására, valamint bemutatására használnak, beleértve minden árut a nyersanyagoktól kezdve a feldolgozott árucikkekig, továbbá az ugyanilyen célra használt egyutas árucikkek.

Csomagolás fogalma: tevékenység, amelynek végeredményeként a csomagolni kívánt termék olyan ideiglenes védőburkolatot kap, amely alkalmas arra, hogy a logisztikai (szállítási, tárolási és kezelési) folyamatok során fellépő mechanikai és klimatikus igénybevételektől az árut megvédje; a csomagolószeresek együttes felhasználásával előállított megoldás, amelynek alapvető célja a termék védelme.

Talán elsőre nem is tűnik olyan mérvadónak az eltérés, a gyakorlatban viszont ennél jóval árnyaltabb a kérdés. Míg a csomagolószer önmagában termékdíjköteles termék, addig a csomagolás az esetek döntő többségében nem jelenik meg önmagában, csak egy másik termékhez kapcsolódva értelmezhető. (Kivétel a 11. paragrafusban ismertetett fogyasztó számára történő értékesítés helyén megtöltésre tervezett csomagolószeresek.) Előbbinél a csomagolószeresek vámtarifaszám alapján kerülnek meghatározásra, utóbbinál pedig minden egyes anyag, melyet a csomagoláshoz felhasználunk, az kötelezett.

Példaként hoznám fel a műanyag fóliát. Egy belföldi csomagolóanyag gyártó cég műanyag fóliát gyárt, melyet belföldre értékesít. A műanyag fólia vámtarifaszáma 3920, tehát ebből következik, hogy amennyiben ezt a gyártó belföldi forgalomba hozza, így a gyártónál termékdíjkötelezettség keletkezik. A műanyag fólia belföldi vásárlójánál már KVTD

kötelezettség nem keletkezik, ugyanis a csomagolás folyamán nem jön létre új termékdíjköteles termék. Ellenben a gyártónál nem keletkezik EPR kötelezettség a műanyag fólia (áru) tekintetében, ugyanis ő a fóliát, mint termék értékesíti. Amennyiben a belföldi vásárló ezt csomagolásra használja fel, úgy az EPR díj megfizetése őt terheli.

Érdekes példának hoznám fel, hogy a szemeteszsák termékdíjköteles 3923-as vámtarifaszám alatt, amit nem hívhatunk csomagolásnak, hiszen nem áru kerül bele, ezáltal EPR-ben nem kötelezett.

A fa stáfli a vámtarifaszáma nem szerepel a Termékdíjtörvény 1. számú mellékletében, tehát itt nem keletkezik kötelezettség, viszont amennyiben ez csomagolásra van felhasználva, úgy EPR díjat kell utána fizessünk.

A fent példák alapján látszik, hogy míg a termékdíjtörvény konkrétan meghatározza a csomagolószer termékáramba tartozó termékek listáját, úgy az EPR rendszerben ez lazábban van kezelve, amely félreértésre is ad okokat.

Itt említeném példának a műanyag virágcserepeket. A csomagolás meghatározását a 442/2012. (XII. 29.) Korm. rendeletben találjuk, ahol az 1. számú melléklet szemléltető példái között csomagolásként sorolja fel a virágcserepeket, amelyek csak a növény árusítására és szállítására szolgálnak, huzamos tartására nem alkalmasak. Nem csomagolásként kerültek besorolásra a virágcserepek, melyek a növény huzamos tartására alkalmasak. Ez alapján a gazdálkodóra van bízva, hogy a műanyag virágcserepet EPR köteles termékek közé sorolja-e avagy sem, ugyanis nincsen jogszabályi meghatározása a „huzamos tartásra alkalmas” kifejezésnek.

Visszatérve korábbi példámra a műanyag fóliával kapcsolatban, a KVTD nem írja elő a műanyag fólia felhasználásának megkülönböztetését, ellenben az EPR rendelettel, ahol külön fogyasztói, illetve gyűjtő- vagy szállítási csomagolás megkülönböztetését.

Bonyolódik a helyzet például a fa többutas raklap esetében. A termékdíj szabályozás szerint a kötelezettség a csomagolószer után keletkezik, azaz amennyiben például egy többutas raklap első belföldi forgalomba kerül, úgy megfizetésre kerül utána a termékdíj, minden további forgalomba hozatalnál úgynevezett egyfázisú adóként kötelezettség már nem áll fent. Mivel az EPR rendszerben a csomagolás a kötelezett, így minden egyes alkalommal, mikor a raklap csomagolásra van felhasználva, kötelezettség keletkezik. Ez alól kivételt képez, amennyiben a gazdálkodó újrahasználható csomagolószeret használ, nyilvántartást vezet a raklap mozgásáról, ebben az esetben csak az első belföldi forgalomba hozatalkor kell a díjat megfizetni, de a nyilvántartást szállítólevelekkel és számlákkal alá kell támasztani. Egyutas csomagolások

esetében is már van lehetőség az újbóli EPR fizetés alóli mentesülésre, amennyiben a jogszabályi feltételeknek a gazdálkodó meg tud felelni.

2. Elektromos és elektronikus berendezések

Az elektromos és elektronikus berendezések tekintetében termékdíjtörvény 1. számú melléklete tartalmazza a kötelezett termékeket vámtarifaszámos bontásban, az EPR rendelet a 197/2014. (VIII. 1.) Korm. rendeletre hivatkozik.

Mindkét rendeletben a legfeljebb 1000 V váltakozó feszültségű, valamint a legfeljebb 1500 V egyenfeszültségű árammal működő berendezések tekinthetők kötelezettnek, azonban kivételek a helyhez kötött, nagy méretű ipari gépek. A benzines, hidraulikus, illetve pneumatikus üzemmódú gépek esetenként csak részkötelezettek, azaz a bennük megtalálható termékdíj és/vagy EPR kötelezett alkotórészeik után keletkezik csak díjfizetési kötelezettség, nem pedig a gép teljes tömege után.

3. Egyszer használatos és egyéb műanyagtermékek

Ez a termékárám ezzel a kifejezéssel csak az EPR rendeletben szerepel, azonban bizonyos termékek a csomagolószerek, illetve az egyéb vegyipari termékek között is szerepelnek a KVTD-ben.

Ezek a termékek teljes egészében, vagy részben műanyagból készültek, amelyeknek az élettartamuk rövid, a célja nem a többszöri felhasználás.

4. Elemek és akkumulátorok

Elemek tekintetében csak EPR kötelezettség keletkezik, azonban az akkumulátorok kötelezettsége sem fedi le egymást teljesen, ugyanis KVTD-ben csak az 1. számú mellékletben meghatározott akkumulátorok (a kivételek nevesítésével) a kötelezettek, míg EPR-ben minden, ami kémiai energiát közvetlenül elektromos energiává alakít át. A lítium-ion akkumulátor például csak EPR kötelezett, ugyanis nem szerepel a KVTD vámtarifaszám listájában.

5. Gépjárművek

A gépjármű megnevezésű termékárám konkrétan csak az EPR rendeletben szerepel, azonban termékdíjban is megjelenik, de utóbbinál csak a kötelezett részek után kell fizetni, melyek az elektromos és elektronikus berendezések, akkumulátor, egyéb kőolajtermék, illetve a gumibroncs. Ezeknél bizonyos esetekben a vámtarifaszám függvényében gépjármű átalány

fizetési módszer is választható, melynél jellemzően a gépjármű üzem módja és a motor ürtartalma, valamint a gépjármű jellege (pl: teherautó, személyautó) dönti el az átalány díját. EPR-ben a közúti járművekről szóló miniszteri rendeletben meghatározott M1 és N1 járműkategóriába tartozó gépjárművek, illetve a háromkerekű gépjármű (kivétel a motoros tricikli) tartozik. Lehetőség van itt is átalánydíj fizetésre, azonban itt a gépjármű önsúlya, illetve az üzem mód alapján kell kiszámolni.

6. Egyéb kőolajtermék

E termékáramnem került átemelésre az EPR rendeletbe, ide tartoznak különféle kenőanyagok.

7. Gumiabroncs

Ugyan minkét kormányrendeletben szerepelnek a gumiabroncsok, mégis bővebb kört érint az EPR szabályozás, ugyanis itt a kerékpár gumiabroncs is a kötelezettek közé lett sorolva.

8. Irodai papír

Irodai papír esetében teljesen megegyezik a környezetvédelmi termékdíj és a kiterjesztett gyártói felelősség tárgyi hatálya.

9. Reklámhordozó papír

Javarészt megegyeznek a kötelezettek a két jogszabályban, azonban nagy különbség, hogy míg KVTD-ben a nyomtatott felületre vetített gazdasági reklámtartalom az 50%-át kell meghaladnia, addig az EPR rendeletben nem került meghatározásra a gazdasági reklámtartalom aránya.

10. Sütőolaj és -zsír

Ez kizárólag EPR köteles termékáram, az EPR rendelet 1. számú melléklete alapján meghatározott termékek tartoznak. Kivételt képez, amennyiben a megvásárolt sütőolaj más termék részét képezi. Érdekesség, hogy a megnevezéssel ellentétben a rendelet nem tartalmaz vámtarifaszám alapján EPR-köteles sütőzsírt, illetve a tökmagolaj.

11. Textiltermékek

Termékdíjban nem kötelezett termékáram, azonban EPR kötelezettséggel sújtották a textiltermékeket is, ugyanis a nagy mikroműanyag kimosódás miatt ez is környezetszennyező terméknek minősül. Többek között ide tartoznak a ruházati cikkek, függönyök, szőnyegek, lábbelik.

12. Bútorok fából

Csak EPR köteles termékáram, azonban a megnevezése csalóka, ugyanis faipari szakmai szemmel fa bútorok a tömör fából készült bútorok tartoznak, azonban a vámtarifaszám alapján ide sorolhatóak a farostból, laminált lapból és agglomerált anyagból készített bútorok is, melyek szerepelnek a rendelet 1. számú mellékletében.

13. Egyéb műanyagtermék

Az egyéb műanyagtermékek kizárólag termékdíjkötelezett termékek, talán a legmarginálisabb termékáram, ide tartoznak például a művirágok, levél- és gyümölcsutánzatok.

14. Egyéb vegyipari termék

Szintén csak termékdíjköteles áruk tartoznak ebbe a kategóriába, ide sorolhatóak a szappanok, mosószeresek, bizonyos szépségápoló szerek. Ebbe a termékáramba sorolható a nedves törlőkendő, ugyanez a törlőkendő kötelezett EPR-ben is, azonban az egyszer használatos műanyag termékáramban.

Látható, hogy nagyon sok hasonlóság van a két jogszabály között, ezt a sort folytatja a kötelezettség keletkezése, amely javarészt mindkét esetben az első belföldi forgalomba hozatalával, vagy saját célú felhasználásával keletkezik. Ennek időpontja a számlán feltüntetett teljesítési dátum, vagy ennek hiányában az ügylet teljesítését tanúsító egyéb okiraton feltüntetett teljesítés napja, vagy saját célú felhasználás esetén a saját célú felhasználás költségként történő elszámolásának napja. Nagyon fontos különbség, hogy míg a termékdíj adónemben a kötelezett által megfizetett termékdíj jogszabályi feltételek fennállása esetén visszaigényelhető, addig az EPR-ben nincs lehetőség a visszaigénylésre, semmilyen jogcímen.

Mindkét esetben a kötelezettség alapja a kötelezett termék tömege. A termékdíjtörvény 2. számú mellékletében találjuk a díjtételeket termékáram és anyagáram szerinti bontásban. A EPR díjkódokat a rendelet 2. mellékletében találjuk, mely díjkódokhoz rendelt összeget a hulladékgazdálkodásért felelős miniszter határozza meg a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal javaslata alapján.

A két szakterületre vonatkozóan más és más hatóságok rendelkeznek ellenőrzési hatáskörrel. A termékdíj ma már egy fajta „zöld” adó, mely továbbra is a NAV felügyelete alá tartozik, és a fogyasztási szokások befolyásolására szolgál. Az EPR ténylegesen forrásteremtő funkcióval bír,

mely a hazai hulladékgazdálkodás anyagi ellátására lett létrehozva, aminek a teljeskörű megszervezéséért a MOHU MOL Zrt. a felelős, azonban ők azonban hatáskör hiányában nem rendelkeznek ellenőrzési joggal, így ezt a feladatot az országos hulladékgazdálkodási hatóság, illetve a helyi kormányhivatalok látják el. A tervek szerint a jövőben a NAV is feladatot kaphat a szakterület ellenőrzési teendőinek ellátására.

Szeretném hangsúlyozni, hogy mind a termékdíjtörvény, mind a kiterjesztett gyártói felelősségről szóló rendelet sokkal árnyaltabb és összetettebb, rengeteg kivétellel bonyolítva, azonban a dolgozatom terjedelmi korlátozottsága miatt nem áll módomban részleteiben bemutatni.

3.2. Az EPR rendszer előnyei és hátrányai

Erősségek	Gyengeségek
- kisebb mennyiségű, vagy kevésbé szennyező hatású csomagolás alkalmazása -kevesebb később hulladékká váló áru (termék) forgalomba hozatala -újrahasznosítási arányok javítása -egy koordináló szervezet -megfelelő anyagi ráfordítás a rendszer működtetésére és fejlesztésére - források megteremtése és célzott felhasználása	-nem megfelelő tájékoztatás -a nem szelektíven gyűjtött EPR köteles hulladékok újrahasznosításának problémája -több helyen hiányos, nem egyértelmű és nem gyakorlatias, életszerű jogi szabályozás - esetenként indokolatlanul nagy mennyiségű és nehezen teljesíthető adminisztráció
Lehetőségek	Veszélyek
-szemléletváltás, oktatás és környezettudatos gondolkodásmód kialakítása, elkezdése már fiatal korban -a jogszabály gyakorlatiasabb szemléletűvé módosítása, ami összhangban áll a gazdálkodók elvárásaival is -több szelektív hulladékgyűjtő sziget kialakítása	-a kijelölt hatóság és a koncessziós társaság szakmai felkészületlensége -jelentős drágulás -informatikai rendszer megbízhatatlansága -a hulladékgazdálkodási szolgáltatók kiszolgáltatottsága

A rendszer bevezetésének a célja, hogy a lehető legkevesebb később hulladékká váló termék kerüljön forgalomba, hogy olyan csomagolóanyagokat válasszunk, amelyek többször felhasználhatóak, vagy könnyen újrahasznosíthatóak, illetve hogy a lehető legkevesebb hulladék végezze a hulladéklerakókban.

Egyértelműen erősségnek látom, hogy a teljes magyarországi hulladékkezelést egy szervezet fogja össze, mert minden rendszerben kell egy irányító, aki összefogja és egységesíti a módszereket. Nem mellékes, hogy egy nagy múltú és tőkeerős cég vette át a hulladékgazdálkodás koordinálást, így az anyagi források biztosítottak a hulladékudvarok fejlesztésére.

A rendszer gyengeségének ítélem meg, hogy nem megfelelő tájékoztatást nyújtanak a civil lakosságnak. Egy ilyen szintű változást magas szintű és széles körű tájékoztatás kell övezze, hogy a teljes lakossághoz eljusson. Továbbra is rengeteg a lakossági kommunális, nem szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége, melynek nem megoldott az újrahasznosítása, itt lenne fontos tájékoztatni a lakosságot ennek fontosságáról.

Több helyen hiányos és ellentmondásos a jogszabály, és nehezen értelmezhető, nem gyakorlatias a gazdálkodó szemszögéből.

Példák:

1. A csomagolás EPR köteles, nem pedig a csomagolószer. Azaz a csomagolószer javarészt akkor válik kötelezetté, mikor áru kerül bele. Nem lehetséges megfizetni a csomagolószer, azaz a 100 db kartondobozt és 1 tekercs fóliát a beszerzéskor, hanem csak akkor, amikor a csomagolás megtörténik, holott a beszerzéskor (készletrevétel) megfizetett EPR díj pontosabb és ellenőrizhetőbb kötelezettség teljesítést eredményezne a gazdálkodók adminisztrációs terheinek egyidejű csökkentése mellett.
2. A „442/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet a csomagolásról és a csomagolási hulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről” 1. számú melléklete szerint csomagolásnak minősülnek az olyan virágcserepek, amelyek csak a növény árusítására és szállítására szolgálnak, huzamos tartására nem alkalmasak, de nem EPR kötelesek a növény huzamos tartására alkalmas virágcserepek. Mikortól minősül huzamos tartásra alkalmasnak egy virágcserep? Nincs minőségi elvárás, szabályozás arra vonatkozóan, hogy mi minősül tartós tárolásra alkalmasnak, másrészt pedig a tartós tárolás időtartama sem szabályozott.

3. „A fogyasztó számára történő értékesítés helyén megtöltésre tervezett és szánt csomagolószerből, továbbá a fogyasztó számára történő értékesítés helyén eladott, megtöltött vagy megtöltésre tervezett és szánt egyszer használatos csomagolószerből létrehozott csomagolás tekintetében a kiterjesztett gyártói felelősségi kötelezettség a csomagolószer gyártóját terheli.” Attól függetlenül, hogy a Csomagolási Kormányrendelet 1. számú melléklete példákkal illusztrálja az ilyen célúnak minősülő csomagolászereket, a gyártó nem, vagy nem minden esetben rendezi az EPR kötelezettséget és amennyiben a vevő betartja a kormányrendelet előírásait, miszerint a gyártó a kötelezett, úgy előfordulhat, hogy senki sem rendezi az EPR kötelezettséget.
4. Bonyolítja az adminisztrációt, hogy csomagolásoknál meg kell különböztetnünk különböző csomagolási szinteket, azaz: fogyasztói, illetve gyűjtő- vagy szállítási csomagolást. Tehát külön kóddal kell ellátnunk a műanyag zacskót, amibe közvetlenül belekerül a termék, és azt a nagyobb zacskót, amelyben ezek a termékek kerülnek összecsomagolásra. Az, hogy a gazdálkodóknak nem elég csak a különböző anyagáramú csomagolások tömegét meghatározni, hanem azon belül külön kell mérnie és meg kell határoznia, hogy melyik kategóriába sorolható, teljesen életszerűtlen.
5. A Kormányrendelet előírja a számlázáradékolási kötelezettséget (a kiskereskedelmi értékesítés kivételével): A kiterjesztett gyártói felelősségi díj megfizetése az eladót terheli. Sok esetben megtevesztheti a vásárlót, ha például pántszalaggal összekötött új kartondobozokat vesz a gazdálkodó, amibe később csomagolni szeretne, nem biztos, hogy tisztában van vele, hogy a számlázáradék kizárólag a csomagolás részét képező, jelen esetben pántszalagra vonatkozik, a később csomagolásra felhasználandó kartondobozra azonban nem került megfizetésre az EPR díj.

Emellett indokolatlan az újrahasználatos csomagolászerekkel kapcsolatos adminisztráció mennyisége. Az újrahasználatos csomagolászerek nyilvántartásában szereplő csomagolások (pl. EUR raklap) után az első forgalomba hozatalkor megfizeti a gazdálkodó az EPR díjat, majd a további forgalomba hozatalkor mentesülhet az ismételt díjfizetés alól, ha nyilvántartással, és az EPR díj megfizetését igazoló számlával alá tudja támasztani a forgásukat. Ez rengeteg adminisztrációs többletterhet jelent a gazdálkodóknak csak azért, hogy a folyamatosan forgatott és újrahasznált csomagolászereik után mentesülhessenek az EPR díjfizetés alól.

Sokkal kevesebb fejtörést okozna a gazdálkodóknak, ha a jogszabály figyelembe venné a rájuk zúdult nagy mennyiségű adminisztrációs kötelezettséget, és egyszerűbbé tenné a nyilvántartások vezetését.

Több településen nincs megoldva a szelektív hulladék háztól történő elszállítása, itt több szelektív hulladékgyűjtő szigetet alakítanék ki, ahol nem csak a műanyag flakonok, de a műanyag csomagolási hulladékok és a bio hulladékok is lerakhatóak legyenek. Véleményem szerint az oktatást már az óvodában el kell kezdeni, hogy minél előbb kialakuljon a környezettudatos gondolkodásmód a következő generációkban.

Nagy hátrány, hogy a kijelölt hatóság és a koncessziós társaság szakmai felkészültsége is megkérdőjelezhető. A kezdeti időszakban rengeteg megkeresést kaptak, így egy e-mail megválaszolására 2-3 hónapot kellett várni, amelyekben sokszor a kérdéseink nem kerültek érdemben megválaszolásra. Kérdésem esetekben nem volt kihez fordulni, viszont a helyzet az indulás óta határozottan javult.

A magas EPR díjak természetesen drágulást is hoznak magukkal, hiszen a gazdálkodók ráterhelik a költségeket a vásárlókra. A Gazdasági és Versenyhivatal tájékoztatása alapján az EPR díj nem hárítható rá a vásárlókra – tehát külön tételként nem tüntethetik fel a számlán, de azt nem tudják ellenőrizni, ha az inflációra hivatkozva beleépítik az áraikba.

A MOHU oldala a kezdetek óta rengeteg fejlődésen esett át, de még így is többször problémát okoz a bejelentkezés – előfordult, hogy bejelentkezés után nem a hozzám kapcsolat ügyfelek jelentek meg az ügyféllistában. Az EPR adatszolgáltatáshoz használt oldal, az OKIRkapu többször nem elérhető, adatszolgáltatási időszakban túlterhetségre hivatkozva használhatatlan. Emellett a hulladéktelepeket üzemeltető magánvállalkozók kiszolgáltatottak az új rendszerben, az átvételi árakat a MOHU határozza meg, a hulladék tulajdonosa a MOHU, kizárólag ő rendelkezhet felette, így a vállalkozók most már csak alvállalkozóként működhetnek a MOHU teljes irányítása alatt.

4. Következtetések és javaslatok

Az előző fejezetemben bemutatásra került a 80/2023. (III. 14.) Kormányrendelet. Ebben a fejezetemben a Kormányrendelettel kapcsolatos megállapításokat, következtetéseket és javaslatokat teszem meg.

Következtetések:

Ahogy már az előző fejezetben is leírásra került a 80/2023. (III. 14.) Kormányrendelet foglalja magában a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer jogszabályi háttérét. Ahogy fentebb olvasható, a gazdálkodók teherként fogadták a többletköltségekkel járó rendszert, azonban egyet értenek az alapelvvel, a hulladékgazdálkodási költségek előfinanszírozásával, azonban a megnövekedett és értelmetlen adminisztráció, a kevés szakmai támogatás megnehezíti a rendszer indulását. Ami ezzel kapcsolatban esetleg hiányérzetet okozhat, az a Kormányrendelet szakaszainak pontos értelmezésének bemutatása, de erre területi okokból a dolgozat már nem tér ki. Mindenképpen érdemes lenne ennek a területnek egy külön diplomamunka keretein belül történő feldolgozását elvégezni.

Javaslataim:

A hulladékhierarchia első és egyben leginkább szorgalmazott lépés a megelőzés. Fontosnak tartom, hogy fektessünk nagy hangsúlyt az oktatásra, a szemléletváltásra, értessük meg az emberekkel, hogy miért kell, hogy a lehető legkevesebb hulladék kerüljön forgalomba. Ha lehetséges vásároljunk nagy kiszerezéseket, kerüljük az egyszer használatos csomagolások használatát, válasszunk hosszú élettartamú, javítható termékeket, a betétdíjas termékeket váltsuk vissza, gyűjtsük szelektíven a lehető legtöbb hulladékáramot.

A kormányhivatal, a MOHU és a helyi iparkamarák együttműködve tartsanak a vállalkozóknak fórumokat, ahol tájékoztatják őket a rendszerrel kapcsolatban és segítik az EPR jogszabály értelmezését, és az annak történő megfelelést.

A jogszabály módosításoknál vegyék figyelembe a gazdálkodók igényeit, esetlegesen tartsanak fórumot szakembereknek, ahol javaslatokat lehet tenni jogszabályi módosításokra.

A fejezet lezárásaként szeretnék választ adni a szakdolgozat bevezetésében megfogalmazott hipotézisekre.

1. hipotézis: A Kormányrendelet könnyen értelmezhető a gazdálkodók számára, és nincs szükség a módosításra.

Ez a hipotézis nem tekinthető igazoltnak, ugyanis több ponton sem egyértelmű a szabályozás, rengeteg plusz és értelmetlen adminisztrációt zúdít a gazdálkodókra, emellett abszolút nem gyakorlatias és könnyen értelmezhető.

2. hipotézis: A Kormányrendelet nagyon jó iránymutatás a körforgásos gazdálkodáshoz vezető út felé, azonban sok a pontatlanság és felesleges adminisztrációs teher.

Ez a hipotézis igazoltnak tekinthető. A saját vizsgálatok során megállapítást nyert, hogy a gazdálkodó szervezetek elfogadják, és jó dolognak tartják az átállást környezettudatos életre, azonban az összetett, nehezen értelmezhető, rengeteg plusz adminisztrációs teher megnehezíti a rendeletnek való megfelelést. A csomagolás termékáram érinti a legtöbb vállalkozást, rendesen meggyűlik a bajuk a gazdálkodóknak, ugyanis nem életszerű, hogy minden alkalommal, mikor árut küldenek, a cég által végzett csomagolás tömegét, fogyasztói, illetve gyűjtő és szállítási csomagolásra bontva meghatározzák. Sokkal pontosabb adatszolgáltatás készíthető, amennyiben a csomagolószer megvásárlásakor egy összegben elszámolásra kerülhetne a később csomagolásra használandó csomagolószer.

5. Összefoglalás

A szakdolgozat témaválasztásában az egyre fokozódó globális környezeti problémák jelensége volt legfőbb motivációs tényező. Ennek megfelelően igyekeztem olyan területet megvizsgálni és bemutatni, amely összefüggésbe hozható mind a növekvő mennyiségű hulladékkal kapcsolatos problémákkal, mind pedig a növekvő mennyiségű hulladék mérséklésére és újrahasznosításának szorgalmazására megtett lépésekkel.

Mindezt a lényeges elemeiben 2023. július 1-jén hatályba lépett 80/2023. (III. 14.) Korm. rendeleten keresztül próbáltam bemutatni, mely a körforgásos gazdaságra való átállást szorgalmazza.

A dolgozatomban leírást adtam az Európai Unió által napjainkban egyre inkább szorgalmazott körforgásos gazdaságról, a 2011. évi LXXXV. törvényről, mely a környezetvédelmi termékdíj előírásait tartalmazza, ami egyben az alapja volt a tavaly megjelent EPR rendeletnek.

A dolgozat vizsgálati részében bemutattam a termékdíjtörvény és az EPR rendelet párhuzamait, illetve különbségeit, több példával is szemléltetve. Megvizsgáltam továbbá, hogy milyen előnyökkel és hátrányokkal bír az új rendelet, illetve javaslatokat tettem a gyakorlatiasabbá tételéhez.

A kormányrendelet vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a rendszer fenntartható, segíti a körforgásos gazdaságra való áttérést, illetve visszaszoríthatja a keletkező hulladékmennyiséget, azonban az alkalmazása kihívások elé állítja a gazdálkodókat, így javaslatokat tettem a rendelet gyakorlatiasabbá tételére.

6. Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretnék néhány sorban köszönetet mondani azoknak a személyeknek, akik hozzájárultak ennek a szakdolgozatnak a létrejöttéhez.

Köszönöm a témavezetőmnek, dr Aleksza László egyetemi docens, kihelyezett tanszékvezető Úrnak a szakmai támogatását, az iránymutatást a szakdolgozatom elkészítéséhez.

Köszönöm a MATE Körforgásos Gazdaság Elemző Központjának vezetőjének, Fekete György Úrnak, aki szakmai felkészültségével segítette, észrevételeivel és tanácsaival segítette a szakdolgozatom létrejöttét.

Köszönöm Stieber Attila okleveles szakközgazdásznak, a Dinasztia Kft vezető környezetvédelmi termékdíj tanácsadójának, aki számtalan hasznos információval látott el, és segítette a termékdíjtörvény, illetve a szakmai anyagok közötti eligazodást és azok értelmezését.

Mindannyiuknak köszönöm a végtelen türelmet és azt az időt, amelyet a kérdéseim lelkiismeretes megválaszolására fordítottak.

7. Irodalomjegyzék

1. 2011. évi LXXXV. törvény a környezetvédelmi termékdíjról
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100085.tv> (Utolsó letöltés: 2024. október 10.)
2. 2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról <https://njt.hu/jogszabaly/2012-185-00-00> (Utolsó letöltés: 2024. október 10.)
3. 80/2023. (III. 14.) Korm. rendelet a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer működésének részletes szabályairól
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2300080.KOR&searchUrl=/gyorskereso?keyword%3D80/2023> (Utolsó letöltés: 2024. október 14.)
4. Balogh, Z. D., & Frigyer, A. (1995). Környezetvédelem és gazdaság. *Marketing & Menedzsment*, 29(4), p. 48-52.
5. Bocken, N. M. P.–de Pauw, I.–Bakker, C.–van der Grinten, B. [2016]: Product design and business model strategies for a circular economy. *Journal of Industrial and Production Engineering*, Vol. 33. No. 5., p. 308–320. <https://doi.org/10.1080/21681015.2016.1172124>.
6. Cramer, J. (2017): The Raw Materials Transition in the Amsterdam Metropolitan Area: Added Value for the Economy, Well-Being, and the Environment. *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, 59 (3) p. 14–21. <https://doi.org/10.1080/00139157.2017.1301167>
7. Gábor, B. (2018). Paradigmaváltás az európai hulladékjogban? Észrevételek a kiterjesztett gyártói felelősség intézményesüléséhez. *Európai Tükör*, 21(3), p. 93-115.
8. Hickie, G. T. (2014): An examination of governance within extended producer responsibility policy regimes in North America. *Resources, Conservation and Recycling*, Vol.92., p. 56.
9. Kelemen I. (2020): Környezetvédelmi Termékdíj, p. 80., 85., 88., 141., 145., 154., 169., 171., 174.
10. Kelemen I. (2023): Kiterjesztett gyártói felelősség (EPR) + környezetvédelmi termékdíj 2024, p. 92., 187., 190., 192., 207.
11. Kircherr, J. – Piscicelli, L. – Bour, R. – Kostense-Smit, E. – Muller, J. – Huibrechtse-Truijens, A. – Hekkert, M. (2018): Barriers to the Circular Economy: Evidence from the European Union (EU). *Ecological Economics*, Vol. 150., p. 267-270.
12. Korhonen, J. – Honkasalo, A., Seppälä, J. (2018): Circular Economy: The Concept and its Limitations, *Ecological Economics*, Vol.143. p. 38.
13. Lifset, R. – Atasu, A. – Tojo, N. (2013): Extended Producer Responsibility – National, International, and Practical Perspectives. *Journal of Industrial Ecology*, Vol 17, No. 2. p. 162.
14. Mazur-Wierzbicka, Ewa (2021): Circular economy: advancement of European Union countries. *Circular economy: advancement of European Union countries. Environmental Science Europe*, vol. 33, p. 111. <https://doi.org/10.1186/s12302-021-00549-0> (Utolsó letöltés: 2024. október 5.)
15. Morsetto, P. (2020): Targets for a circular economy. *Resources, Conservation and Recycling*, Vol. 153. p. 10 <https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2019.104553>. (Utolsó letöltés: 2024. október 5.)
16. Nakaishi, K. (2020): Circular economy – Japan, <https://www.circulareconomyjapan.com/about/> (Utolsó letöltés: 2024. október 1.)

17. Pomázi I. –Szabó E. (2019): A körforgásos gazdaság az Európai Unióban, Franciaországban és Németországban. Magyar Tudomány, 180. évf. 8. sz. <https://oi.org/10.1556/2065.180.2019.8.10>. (Utolsó letöltés: 2024. október 1.)
18. Potting, J., Hekkert, M., Worrell, E. & Hanemaaijer, A. (2017). Circular Economy: Measuring Innovation in the Product Chain – Policy Report. Hague: PBL Netherlands Environment Assessment Agency. [http:// www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/pbl2016-circular-economy-measuring-innovation-inproduct-chains-2544.pdf](http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/pbl2016-circular-economy-measuring-innovation-inproduct-chains-2544.pdf) (Utolsó letöltés: 2024. október 2.)
19. Sachs, N. (2006): Planning the funeral at the birth: extended producer responsibility in the European Union and the United States. Harvard Environmental Law Review, Vol. 30., p. 54.
20. Zarbà, C. – Chinnici, G. – La Via, G. – Bracco, S. – Pecorino, B. – D’Amico, M. (2021): Regulatory Elements on the Circular Economy: Driving into the Agri-Food System. Sustainability, vol. 13, no. 15, p. 5. [https://doi.org/ 10.3390/su13158350](https://doi.org/10.3390/su13158350) (Utolsó letöltés: 2024. október 4.)

Webes hivatkozások:

- http 1 <https://mohu.hu/nem-lakossagi-ugyfelek/kiterjesztett-gyartoi-felelosseg-epr> (Utolsó letöltés: 2024. október 1.)
- http 2 <https://molgroup.info/hu/befektetoi-kapcsolatok/befektetoi-hirek/a-mol-nyerte-a-hulladekgazdalkodasi-koncesszios-eljarast> (Utolsó letöltés: 2024. október 1.)
- http 3 https://en.wikipedia.org/wiki/Extended_producer_responsibility (Utolsó letöltés: 2024. október 1.)
- http 4 <https://leap.unep.org/en/countries/no/national-legislation/norwegian-amended-waste-regulation-no-12892017> (Utolsó letöltés: 2024. október 1.)
- http 5 <https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC206773/> (Utolsó letöltés: 2024. október 1.)
- http 6 <https://www.zakonyprolidi.cz/translation/cs/2020-541?langid=1033> (Utolsó letöltés: 2024. október 1.)
- http 7 <https://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/2021/en20211029.pdf> (Utolsó letöltés: 2024. október 1.)
- http 8 https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/article_jo/JORFARTI000041553827 (Utolsó letöltés: 2024. október 1.)
- http 9 <https://www.naturvardsverket.se/en/guidance/extended-producer-responsibility-epr/producer-responsibility-for-packaging/> (Utolsó letöltés: 2024. október 1.)
- http 10 <https://www.europarl.europa.eu/topics/hu/article/20151201STO05603/korforgasos-gazdasag-mit-jelent-miert-fontos-es-mi-a-haszna> (Utolsó letöltés: 2024. október 4.)
- http 11 [http 5 Körfor-gásos gazdaság: mit jelent, miért fontos és mi a haszna?](http://5.Korforgasos%20gazdasag%3A%20mit%20jelent%2C%20miert%20fontos%20es%20mi%20a%20haszna%3F)
<https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/economy/20151201STO05603/> (Utolsó letöltés: 2024. október 5.)
- http 12 <https://mohu.hu/rolunk/a-koncesszio> (Utolsó letöltés: 2024. október 5.)
- http 13 https://nav.gov.hu/pfile/file?path=/ugyfeligiranytu/nezzen-utana/inf_fuz/informacios-fuzetek---2024/48.-Kornyezetvedelmi-termekdij-2024.-02.-05 (Utolsó letöltés: 2024. október 10.)
- http 14 https://nav.gov.hu/vam/kornyezetvedelmi_termekdij (Utolsó letöltés: 2024. október 10.)

http15

https://www.parlament.hu/documents/10181/1202209/Infojegyzet_2017_66_kornyezetvedelmi_termek_dij_3.pdf/0d97dc0e-85b6-4953-8f60-ff250fe34a99 (Utolsó letöltés: 2024. október 10.)

8. Nyilatkozatok

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Stieber Anett
A Hallgató Neptun kódja: I3IU8E
A dolgozat címe: A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer bevezetése Magyarországon
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Környezettudományi Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Környezetanalitikai és Környezettechnológiai Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

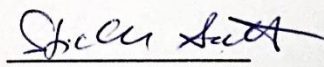
Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumába. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumában.

Kelt: 2024. 11.11.

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Stieber Anett (hallgató Neptun azonosítója: I3IU8E) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: Gödöllő, 2024. november 11.

belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.